

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Katol. Hlakovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprte reklamacije so poštne proste.

Občni zbor Slovenske kmečke zveze

se vrši

na velikonočni tork, dne 29. marca t. l.
v Mariboru.

Obenem bo protestno zborovanje proti vinskemu davku.

Pristaši, dne 29. marca vsi v Maribor.

Ustavljenje regulacije Drave. Velika sleparija.

Nemški in nemškatarski listi in z njimi ves liberalni in plojaški tabor so zagnali zadnji teden velikansko vpitje, da je deželni odbor vsled slovenske obstrukcije ustavil regulacijo Drave. Kaj je resnice na tem?

Regulacije Drave ni ustavil deželni odbor, ampak poljedelsko ministrstvo z ukazom dne 1. februarja 1910., štv. 3437 — 4. Slovenski deželni poslanci pa so obstrukcijo sklenili, kakor znano, tudi 1. februarja 1910. Jasno je torej, da poljedelsko ministrstvo ni ustavilo regulacijo Drave zaradi slovenske obstrukcije, ampak gotovo iz drugih razlogov. Čajmo, zakaj? Nemška večina v deželnem odboru ni hotela v lanskem letu (to je v l. 1909., ko še naših sedanjih posancev ni bilo v zbornici, še manj torej slovenske obstrukcije) izpolniti od c. kr. poljedelskega ministra stavljениh pogojev. Niti že za lansko leto 1909 dovolenih 75.000 K deželni odbor ni izplačal.

Pribiti imamo torej zopet neizrecno nemarnost nemške večine, ki popolnoma opravičuje slovensko obstrukcijo. Nemarnost je tem bolj neodprtstljiva, ker se je država vezala prispevati 70 odstotkov vseh stroškov, tako da je za deželo ostalo samo 30%. A tudi tega nemška večina ni hotela izpolniti, že predno je sploh kdo misil na slovensko obstrukcijo. Seveda, saj Drava teče po slovenskem delu zemlje in za Slovence ni treba skrbeti.

PODLISTEK.

Povest Hrvata „berdista“.

(Spisal Starogorski.)

V „Narodnem Domu“ so igrali tamburaši. Bili so iz Hrvatskega, 3 ženske in štirje moški. Igrali so krasno, kakor ume igrati le Hrvat na svoj instrument, v katerega vlijeva vso svojo dušo in srce.

Hrvat, ki je igral „berde“, ugajal mi je najbolj. Močni prsti so se oklepali strun, in čisti močni glasovi so uhajali iz instrumenta. Dolgi brki so mu viseli pod nosom in kadar je zmigal z njimi, se zamajali težko, žalostno... Bisernico je igrala deklica, mlaada kakor rosa. Menda je štela komaj petnajst let. Njen obraz je bil, kakor bi ga naslikal, oči so gledale v svet tako zaupljivo in nedolžno, kakor bi očudovale vse in spraševale, ali je res na svetu gorje, bol in tuga...

Restavracija je bila polna ljudi. Ploskali so in kadiili in pili. S časom in s časom je šla sedaj ta sedaj ona Hrvatica s krožnikom med goste in pobirala. Zadnja je šla ona mlada. Slišal sem, da so jo klicali za Miljutinko. Menda je dobila ta največ. Vsak je segel globlje v močno. Pri srcu pa mu je postal mehko in toplo, ko je pogledal Miljutnko v oči in dobil v zahvalo smehljaj, mičen, da bi dal zanj še enkrat in še več.

Opazil sem pa tudi, kako je spremljalo skrbno oko „berdista“ to deklico. Najbrž bo njegova hčer, ali pa vsaj varovanka. In mikalo me je, da bi se seznanil natančneje s tem možem.

Bil je mrk in resen človek.

Spustil sem se z njim v pogovor. Spočetka mi je odgovarjal le kratko in pil moje vino le toliko, da bi me ne

Cela zadeva, kojo so mislili naši nemško-slovenski nasprotniki izrabiti proti slovenskim poslancem, je končno pokazala samo, kako opravičeno so pričeli naši poslanci z obstrukcijo vsled zapostavljanja slovenskega dela štajerske dežele.

Davek na vino.

Čeprav se je vzdignil povsod, kjer se vino prideluje in kjer se zavživa, velik vihar nevolje, ko je finančni minister v poslanski zbornici dne 29. oktobra 1909. naznani, da namerava vpeljati splošen davek na vino, vendar si je upal pretekli teden položiti na mizo poslanske zbornice načrt splošnega davka na vino.

Naši poslanci so že od vsega početka zavzeli odločno stališče proti novemu davku ter skoraj sejo za sejo vlagali proteste in jih tudi z besedami podpirali. Ves Slovenski klub, v katerem se nahajajo poslanci Slovenske kmečke zveze in Vseslovenske ljudske stranke, se bo boril proti novemu davku, in je to stališče naznani dr. Korošec na velikem shodu avstrijskih vinogradnikov dne 6. marca na Dunaju. V domovini pa bodo stranke, koje imajo svoje zastopnike v državni zbornici, to borbo z vso močjo in vstrajnostjo spremljale.

Hud udarec bi bil za vse vinogradništvo splošen vinski davek. Vsled različnih trsnih bolezni in vsled ogromne množine pridelka v zadnjih dveh letih se bojuje vinogradništvo za svoj obstanek. L. 1906. je bilo v Avstriji 247.226 ha vinogradov, od teh jih je bilo 166.549 ha okuženih. Prenovljenih je bilo samo 31.000 ha, torej komaj 20%. L. 1907. se je pridelalo v Avstriji 4.250.000 hl. vina, l. 1908. pa 8 milijonov hl., in zadnje leto množina pridelanega vina gotovo ni bila manjša. Namesto da bi vlada podpirala prenove vinogradov in bi skrbela za prodajo vina, pa prinese sedaj načrt, s katerim hoče vpeljati splošen davek na vino in sadjevec.

§ 1 vladnega načrta za vinski davek se glasi: „Vino, vinski mošt, vinska brozga, sadjevec, sadni mošt, ki se uporablajo v ozemlju, po tem zakon določenem (izvzeta je namreč od novega davka Dalmacija in takozvani zaprti kraji, ki imajo užitinsko črto), so podvrženi užitinskemu davku (vinskemu davku) v visokosti 4 K za hektoliter vina,

užalil. Drug na njegovem mestu, bi gotovo ravnal drugače.

Govorila sva o vsem, kje so bili, kam gredo, kakšen zasušek je in druge malenkosti.

Prešla sva na njegovo domovino Hrvatsko. Tedaj se je razvremal starec vedno bolj in bolj in v koščena lica mu je šinila lahna rdečica. Ljubil je ta človek svojo Hrvatsko, ljubil, kakor more le ljubiti vrli sin svojo mater. Pravil mi je toliko lepega o svojem narodu, on, priprosti sin njegov, da sem začutil v sebi globoko spoštovanje do njega.

Bil je daljši odmor. Pevci so zapeli „Slovenec i Hrvat“, da je bobnelo po dvorani. Tedaj bi morali videti „berdista“. Prsa so se mu dvigala, oči iskrile in pel je seboj iz polne duše. Sprevidel sem, da ni samo dober „berdist“, ampak tudi kaj močen in izbornen „basist“.

Ko so odpeli, je popil vino in djal:

„Lepa pesem, kaj?“

„Krasna, navdušena...“

„In vi niste peti. Kako to, da niste peti? To pesem bi moral peti vsak Slovenec.“

„Saj jo i poj, priatelj moj.“

„In vi je niste.“

„Nišem pevec. Ali poslušal sem jo zato z veliko večjim zanosom.“

„Berdist“ je zmigal z brki in me gledal.

„Niste pevec?... Čadno to... Slovenec, pa ne biti pevec.“

Nato se je obrnil k deklici, ki je sedela molče pri svojem inštrumentu in djal:

„Sliši Miljutinka, ta gospod je Slovenec.“

Ona me je pogledala, ej, toliko nedolžnosti še nisem vrl v nobenih očeh, toliko prščnosti še nikjer videl.

„Ali umeješ, Miljutinka? Gospod je Slovenec.“

Delekica je pokimala in se nasmejala.

3 K 60 vin. za hektoliter vinskega mošta, 3 K za hektoliter vinske brozge in 1 K za hektoliter sadjeve in vinskega mošta“.

Zelo obtežilne so določbe vladnega načrta glede nadzorovanja, ki bi nastopilo za naše vinogradnike vsled novega davka. Ves pridelek, ki je podvržen obdačenju, se mora najmanj v 3 dneh naznani nadzorovalnim uradnikom. Kdor kupi vino, mora to v 24 urah naznani uradnikom.

Prosti davka so: vino (mošt, brozga, sadjevec, sadni mošt), ki se uporabi doma za domačo družino in delavce; vino iz zaprtih krajev, kjer se je že plačala užitnina; vino za pridelovanje jesiha in žganja, potem vinske poskušnje in vino, ki se vzame za lastno uporabo na potovanje.

Jasno je, da bi novi davek, ako postane zakon, neizmerno škodil trgovini z vinom, ker bi jo obtežil z davkom in sitnim javljanjem, katero se mora zvršiti nasproti nadzorovalnim uradnikom. Zato je pa tudi umevno, da so se vinogradniki egle Avstrije vzdignili kot en mož proti namevanemu udarcu, ki ga jim misli finančni minister zadati.

Zopet opozarjam, da one občine in društva, ki se niso podpisale peticij proti vinskemu davku, kakoršne jim je vposlala Slov. kmečka zveza, to v najkrajšem store ter jih izročijo po pošti svojim poslancem.

Državni zbor.

Zadnji petek, dne 4. marca se je končalo prvo čitanje proračuna. Proračun se je brez glasovanja odrazil proračunskega odseku.

O Grafenauerjevem nujnem predlogu, v katerem zahteva upoštevanje slovenskega jezika na državnih železnicah, se je razprava končala v četrtek dne 3. marca. Pri glasovanju so se združile vse slovenske stranke za Grafenauerjev predlog, a ker so bile klopi Poljakov vsled pozne ure že precej prazne, predlog ni dobil potrebne večine. Od slovenske strani sta govorila k predlogu Grafenauer in dr. Krek, ki sta zahtevala za Slovence tudi na železnicah enakopravnost in odbijala napade, ki so si privoščili tekmo razprave nemški poslanci Wastian, Malik in Dobernig.

Za naše ljudstvo najbolj pomemljivo in obenem tudi žalostno dejstvo je, da je finančni minister te dni položil na mize poslancev zakonski načrt za davek na vino in sadjevec.

„Da, Slovenec, papa.“

„In ne zna peti, slišiš, Miljutinka. Slovenec pa ne zna peti, Slovenec in Hrvat.“

„Sploh nobene pesmi, prijatelj“, sem se branil. „Nimam posluha“

Postalo me je sram, da nisem pevec.

Starec pa je majal še vedno z glavo.

„Ej, Slovenec, pa ne biti pevec... Miljutinka, ali si že videla Hrvata, ki bi ne pel?“

„Sem, oče!“

Starec pa se je silno začudil.

„Si, za Boga, kje, kedaj...?“

„Šaša vendar ne zna peti.“

„Kaj Šaša, on ni Hrvat, kaj Šaša... Madjar je in zato ne zna peti.“

V tem pa si je menda domislil, da bi me lahko s tem užalil in mi je rekел:

„Hrvatje radi pojemo, čeravno pojete vi Slovenci lepše. Ia će kateri reče, da ne zna, mu pa pravimo, da ni Hrvat... tako za šalo. Šaša pa je dober Hrvat... kaj Miljutnka?“

„Vri Hrvat je Šaša“, je odvrnila deklica.

„Kdo pa je ta Šaša?“ sem vprašal.

Miljutinkin brat, ali bolje pol brat... po materi.

Gledal sem ga radovedno.

„Se čudite...“

Nato je pristavil tišje:

„Ne čudite se... povedal vam bom.“

Primaknil se je bližje k meni, tako da bi ga hčerkna ne slišla.

„Pogledite to mojo Miljutinko... Nu, pogledite...“

Ali mi je podobna... Vidite, nič, popolnoma nič... In vendar sem ojen oče.

„Njena mati je bila ravno taka, ko je bila mlada. Bila je Hrvatica, in jaz Hrvat, živelva sva oba v eni in isti vasi,

V torek, dne 8. marca se je začela razprava o novih davkih. Po opravilniku je ta razprava takozvana prvo čitanje, pri katerem se samo lahko govorji, a se ne glasuje, ampak po razpravi se odkažejo vladni predlogi brez glasovanja odseku. Davčni predlogi se bodo odkažali finančnemu odseku, kjer je Slovenski klub zastopan po poslancih dr. Korošec in dr. Hočevar.

Dr. Korošec proti vinskemu davku.

V seji dne 8. marca je kot prvi govornik o davčnih predlogih nastopal dr. Korošec ter se z vso odločnostjo izrekel proti nameravemu davku na vino. Slovenski klub ne bo nikdar glasoval za tak načrt, ki pomenja smrtni udarec našemu vinogradništvu. Govor objavimo prihodnjie.

Politični ogled.

Rusko - avstrijska pogajanja za sporazum so se menda zopet ustavila, ker dela kralj Ferdinand bolgarski, ki se sedaj mudi v Petrograd, na to, da se upoštevajo bolgarske želje po Makedoniji in nasprotuje temu, da bi Avstrija in Rusija sklenile pogodbo, glasom katere bi se imelo na Balkanu vzdržati dosedanje stanje. Ali se sporazum med Avstrijo in Rusijo sklene, je odvisno od tega, kakšno stališče zavzame Rusija nasproti bolgarskim težnjam.

Špansko. Volite so dočcene na 15. maj. Ministrski predsednik Canalejas je zagotovil, da se vlada ne bo vmešavala v volilni boj. V polni meri se bo oziralo na pravice volilcev. Vlada bo morda celo izvajala posledice iz izida novih volitev in odstopila, ako bi v novi zbornici ne imela večine. Canalejas se hoče popolnoma podvrediti volji španskega ljudstva. Vendar upa ministrski predsednik, da bo radi svojega nepristranskega zadržanja v volilnem boju in radi vladnega programa dobil večino v zbornici.

Mala politična naznanila.

Dne 4. sušca: Iz zaresljivih virov se poroča, da bo hrvaški deželni zbor sklican dne 18. t. m. — Na Hrvatskem sklicujejo soc. demokrati po vseh večjih krajih dežele ljudske shode, da protestirajo proti vladi bana Tomšica in koaliciji. — Poroča se, da so nesporazumljenja, ki so vladala med nemškim cesarjem Viljemom in angleškim kraljem Edwardom, popolnoma odstranjena.

Dne 5. sušca: Češki deželni odbor je sklenil, da se iz deželnih sredstev ničesar ne izda za stan vanja orožništva in vojaštva. Vsled tega se bo prihranilo v deželnem proračunu dva milijona kron. — Ogrski ministrski predsednik grof Khuen je izjavil, da je položaj za vlado ugoden. Zbornica se razpusti okoli 24. t. m. nanovo pa skliče meseca junija. — Grška zbornica je včeraj sprejela revizijo ustave.

Dne 6. sušca: Poroča se, da bosta potovala v Pečograd razun srbskega kralja Petra tudi rumunski prestolonaslednik in črnogorski knez. — V Gradec so došli 3. t. m. iz Belgrada črnogorski izseljeni, ki jih je srbska vlada izgnala iz Srbije. Vsi potujejo v Švico ali v Ameriko. Izseljeni trdijo, da se je izvršil izgon iz Srbije vsled želje ruskega carja Nikolaja. — Srbski kralj Peter namerava potovati tudi v Rim ter je tje že odposlal poslanika posredovalca.

Dne 7. sušca: V Szegethu na Ogrskem bi se imel včeraj vršiti ustanovni shod nove vladne stranke. Socialni demokrati so priredili velikanske demonstracije in mani-

kake tri ure od Zagreba proti Slavoniji. Imela sva se rada, tako rada, kakor ima jutranja rosa rada mlado solnce, ali kakor deklica lepo cvetko. Moji starši in njeni starši so si bili zelo dobrni, da, moja in njena mati sta bili mladostni tovariši.“

Tu se je sarkastično nasvetjal.

„Ali veste, kaj je to mladostni tovariš... Mislim, da veste... Oseba, katero ljubimo tudi pozneje, s katero občnjemo tudi pozneje spominjajo se mladostnih dni.“

Popil je požirek vina in opazil sem v očeh nek čuden lesk, kakor bi se svetila jeza v njih.

„Milutinka je bilo ime moji nevesti. Za njo bi storil vse, dal bi zanj tudi življenje. Človek najde malokdaj dekle, posebno pa dandanes že, da bi ji lahko zaupal. In Milutinka je bila taka. Za njo me ni skrbelo, na njo sem se lahko zanesel...“

Tu je obmolknil in brki so mu zmagali žalostno in turobno, kakor, ko je igral na „berde“.

Ker ni nič reklo, sem ga vprašal.

„Kako pa to, da ima Milutinka pol brata?“

Vzdihnil je, vzdignil glavo in me gledal.

„Tako je, gospod in brat Slovenec... „Vsi smo ljudje, vkljub teoriji „večne“ zvestobe.“

„Večne“ je posebno naglašal in se skušal smerjati „Ali, da nadaljujem... Ko je zvedela njena mati, da se midva ljubiva, tedaj se je ohladilo prijateljstvo med mojimi in njenimi starši. Zakaj, tega še dandanes ne vem. Največ so krivi ljudje. Razumete, ljudje. Vem, da ste že spoznavali ljudi, saj jih gotovo i pri vas Slovenec ne manjka, kateri se brigajo tako radi za druge. Pomislite, ali ima tak človek jesti ali ne, in čim bolj strada, tem bolj skrib za druge. Oj, tu je pola nasvetov in prerokovanj. Potem so tudi taki, ki se ti v obraz laskajo in te objemajo, a za hrbotom pa vedo povedati o tebi najstrašnejše budobije. Pa tudi taki se najdejo, katerih cela reč nič ne briga, a ti vedo svetovati to, odgovarjati ono, in če vidijo, da brez uspeha, potem pa ti prerokujejo strašno nesrečo in trpljenje, dasi niso niti najmanje pripravljeni, da bi mu k sreči hčeli pomagali, v nesreči pa odvzeti del trpljenja. Svetovane je po ceni.“

Nú, in tako se je godilo i ta. O njej so moji materi govorili razlčene gorostnosti, še več pa o meni njenim staršem. Moji starši so mi jo branili, ker je niso poznali.

festacije za splošno in enako volilno pravico in so grefa Tiszo, ki je tudi došel na shod, obmetavali z gnjilimi jajci. — Cesar je v eraj sprejel barona Bienertha v daljši avdijenci. — V Krakovu so v soboto zapri več oseb, ki so osumljeni vohunstva za Rusijo. Našli so mnogo obtežilnih snovi. — V Monakovem na Bavarskem je bila včeraj velika demonstracija za ustavo. Maočica je zahtevala od kneza, da dá ustavo do 19. marca.

Dne 8. sušca: Srbski zunanj minister Miščanovčič se dogovarja, kakor se poroča, v Carigradu s tarško vladom poleg drugih tudi o gradbi železnice od Donave do Jadranskega morja in o uvozu srbskih vojnih potreščin za dobo 5 let skozi Solun. — Srbski vojni minister Marinovič je vložil pročno za odstop. — Srbski kralj Peter namerava obiskati tudi dunajski dvor. Če pride do obiska, ga vrne prestolonaslednik. — V Berolinu je v nedeljo socialno-demokrščko delavstvo zopet manifestiralo za splošno, enako in direktno volilno pravico. Prišlo je tudi do manjših spopadov s policijo, ki je bila vsa na nogah. Demonstrante se ceni na 100.000. — Hrvaški list „Obzor“ poroča, da je razput goriškega deželnega zborna gotova stvar in da se izvrši v kratkem.

Cenjenim naročnikom.

Mnogi so si na dopisnici naročili Slov. Gospodarja. Dobili so nato položnice, da nam pošljejo naročino. Večina se jih je temu že odzvala, a nekateri še dezajn niso naročnine poslali. Tiste, ki so si list letos na novo naročili, a še niso dozdaj nič plačali, opozarjam, da naj vsaj en del naročnine pošljejo, kajti drugače se ne morejo smatrati resnim naročnikom in se jim bo list odzaj zanaprej ustavil.

Stare naročnike vlagam v deželno prosimo, da naročnino prejkoprej poravnajo. **Tistim naročnikom, ki lista še nimajo plačanega popolnoma do konca pretečenega leta 1909, se bo list ustavil s 1. aprilom, ako do takrat zaostale naročnine ne bodo še poravnali.** Poživljamo jih torej, naj kmalu plačajo zaestalo naročnino, da se dopošiljanje lista ne bude prekinilo.

Razne novice.

* **Duhovska vest.** V Šmartnu pri Celju pride za kaplana g. P. Žagar, ki je doslej služboval v Poljskavi. — V začasni dvemeseci pokoj je stopil z radi oslabelosti vsled operacije č. g. Fr. Ostrž, kaplan v Šmartnu v Rožni dolini in se poda v duhovski sanatorij v I.-o.

Iz dež. Šolskega sveta. Učitelju gospodu Fr. Bežjaku pri Sv. Kriku tik Slatine se povodom njegove vokativne izreče zahvala za njegovo dolgoletno zvestvo službovanje. — V Hrastniku pri Trbovljah se ustanovi nova enorazredna ljudska Šola z nemškim (?) učnim jezikom. — Razširjenje šulferajske dvorazrednice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se vzame na

Pri neki priložnosti pa so jo videli in govorili z njo in od tega časa so jo imeli radi. Pri meni je bilo drugače. Mene so ljudje pri njeni materi očrnili tako, da če bi se me to prijelo, bil bi črn kakor dimnikar, ko pomete vse dimnike po vasi. Ker me niso poznali, so verjeli.“

In tu je starec začal glos:

„Uboga Milutinka. Koliko je prejokala in morala pretrpeti. A ljubila me je vendar le še vse bolj. O poroki ni bilo niti govorja in naj sem še prosil tako in silil... „Starši ne dovolijo, brez njihovega dovoljenja ne bom nikdar twoja“, mi je pravila med jokom. Brat Slovenec, ali ste videli že tako dekle? Ali je med Slovenkami i taka, ki bi ljubila, a ljubila tudi starše, dasi ji ti priejajo več hudega, kakor dobrega? ... Ali jo poznate?“

Meni je nehotje obvisev pogled na dekletu, ki je sedela pri svojem instrumentu in gledala po restavraciji. Nato sem vprašal.

„In vaša hčerka?...“

„Je sad brezupne ljubezni, spočeta brez cerkvenega blagoslova. Niti takrat je niso pustili, da bi se poročila. Raje so gledali ramomo, kakor pa bi se uklonila njihova trmoglavnost. Dete sem vzel k sebi, saj ga niso trpeli, sirot... Ampak, dovolite, sedaj moramo zopet zaigrati. Povedal bom vam pom poznje dalje.“

Vzdignil se je, močni prsti so prijeli strune, da je zabučalo in prijetna pesem „Kje dom je moj...“ je zaledela. Zdelen se mi je, da so strone govorile o ljubezni do domovine... Glehal sem M-ljutnko, kako so njeni drobni, lepi prstki ubirali strune, gledal sem starca. Njegove brke so visele zopet žalostno in težko in tu in tam se zmagale.

Ko so odigrali, je prisodel k meni.

„Ali se je vaša nevesta potem omožila?“

Pokimal je z glavo in pil.

„Prisilili jo so... Vzel jo je moj prijatelj...“

Zopet sem opazil na njem basneh, kakor ko mi je povedal, da sta si bili njegova in njena mati mladostni tovariši.

„Pa ne mislite, da sem bil jezen nanj. Ne, tudi na njo ne, revico, ker je itak trpela preveč, niti na njene starše. Udal sem se v usodo, saj mi je bilo tako sojeno. Ježil sem se le nad samim seboj. Kolikokrat sem si pravil, zakaj sem jo užljubil, zakaj se je nisem ogibal. Prihranil

znanje. — Nadučitelji so postali: na slovenski šoli v Leitersberg-Krčevini učitelj na tamošnji nemški šoli Ferdinand Reich; za nadučitelja na tamkajšnji nemški šoli pa Tomaž Wernitznigg (?!), sledil nadučitelj na šoli v Pobrežju pri Mariboru. V Žiče pri Konjicah pride za nadučitelja tamkajšnji šolski vodja Josip Čuček, v Središču je dobil nadučiteljsko mesto učitelj Anton Kosi. — Za definitivnega učitelja na šoli v Zidanem mostu je imenovan Alojz Bučar, učitelj na Dobrni; definitivna je postala provizorična učiteljica Anica Gorjup na dekliški ljudski šoli Trbovlje-Vode; na ljudski šoli v Št. Lovrencu na Drav. polju pa tamkajšnji provizorični učitelj Ivan Šel. — Prestavljeni so: nadučitelj pri Sv. Juriju na Pesnici Simon Vodenik v Lembach; definitivna učiteljica v Središču Kristina Bregant v Konjice.

* **Povišanje v deželni službi.** Deželni odbor je povišal deželne, a živorejskega nadzornika g. Martina Jelovšeka v 8. činovni razred.

* **Avstrijski vinogradniki** imajo vso državo obsegajoče društvo, katero je imelo zadnjo nedeljo dne 6. marca veliko zborovanje, da je protestiralo proti novemu vinskemu davku. Okoli 5000 vinogradnikov se je udeležilo zborovanja. V imenu Slov. kmečke zveze je govoril tudi drž. in dež. poslanec dr. Korošec ter je izjavil za Vselensko ljudsko stranko, da bodo vsi njeni poslanci ramo ob rami šli z drugimi zastopniki vinorodnih okrajev v boj proti krivčnemu in vinogradništvu škodljivemu davku na vino. Izjava slovenskega zastopnika se je vzele z velikim edravjanjem na znanje. Shod je sklenil ostro resolucijo proti nameravemu davku.

* **Davek na vino.** Občine in društva, ki še niso vposlala peticij državnim poslancem proti davku na vino, naj to v najkrajšem času store. Opomimo, da poslanci takoj izročajo peticije, ki jih dobijo, na pristojnem mestu, a nam je bilo težko prinašati vsa mnogočtevna imena. Glavno je itak, da pridejo peticije v roke merodajnih činiteljev.

Naznanilo. Zelo pogosto se dogaja, da naši somišljeniki pošiljajo denar za razna društva na tiskarno sv. Cirila, ali na uredništvo „Slovenskega Gospodarja“, ali na kak drug naslov. S tem se napravi takoj mnogo nepotrebne dela in tudi mnogo zmešnjav. Včasih bi bilo skoraj potrebno, da bi imeli v tiskarni lastnega raznašalca, ki bi raznosil pripomlani denar raznim strankam po mestu. Zato opozarjam cenjene somišljenike, da pošljejo vse denarne prispevke tistim društvom ali osebam, za katere je denar namenjen, in ne na tiskarno, ali na uredništva in upravnitelja raznih listov. Da pa bodo cenjeni somišljeniki tudi vedeli za naslove, jih tukaj navedemo:

1. Doneski za obmejne Slovence, za Šentfiljski dom in za krščansko-socialno zvezo se pošiljajo na naslov: Krščansko-socialna zveza v Mariboru.

2. Doneski za Kmečko zvezo se pošiljajo na naslov: Slovenska kmečka zveza v Mariboru.

3. Doneski za dijaško kuhičino se pošiljajo na naslov: Dijaška kuhičina v Mariboru.

4. Doneski za Zgodovinsko društvo se pošiljajo na naslov: Zgodovinsko društvo v Mariboru.

5. Denar za „Voditelja“ gre na naslov: Upraviteljstvo „Voditelja“ v Mariboru.

To naznanilo naj p. n. stranke blagohotno upoštevajo in se po njem ravnajo. — Tiskarna, svetega Cirila.

bi ji trpljenje. Res je, da ljubezen ne vpraša, ampak vžiga, kakor vžige strela, vendar me je mučilo to. Živelj bi še lahko, če bi mene ne ljubila.“

Nisem si mogel kaj, da bi ne pripomnil:

„Niste krivi vi, brat Hrvat, mati je kriva, da je mrtva.“

Pokimal je.

„Kriva, kriva... Ali kaj je njej to... Nič, saj je bil njen otrok.“

Povesil je glavo. Zdelen se mi je, da duši jok.

„Ali je bila v zakonu srečna?“

Pogledal me je, kakor bi hotel reči, zakaj vprašam tako neumno.

„Toraj, če je uživala zakonski mir?“

Zmigal je z ramami.

„Ne vem tega. Bolehalo je od dneva poroke in ko je dobila sina, je umrla na pljučnici.“

„To je toraj konec povesti

Pojasnila o inseratih daje

upravnštvo samo tistim, ki priložijo vprašanju znamko za 10 vinarjev.

Loterijske številke.

Dne 2 marca 1910.

Gradec 62 16 22 79 33

Dunaj 10 6 70 54 79

I Močenje postelje!
Ozdravljenje takoj. Starost in spol naznani. Pojasnila zastonj. Zavod Aeskulap št. 523, Regensburg na Bavarskem. 15

Slatina z zelo dobro vodo z gostilno s 5 sobami, kuhinjo, 3 kleti, goveji in živinski hlev, gumno in škedenj, gozd, njive in travnik, okoli 6 oralov, ob cesti iu ob železnici na Koroškem ležeče se po ceni proda. Pojasnila daje Nawratil v Lipnici (Leibnitz). 60

Lepa, vili podobna hiša, enonadstropna, z branjarjo, primerna tudi za trgovino mešanega blaga, se pod zelo ugodnimi pogoji prodaja. Proda se tudi neka druga hiša v Mariboru. Vpraša se pri g. Kokol, gostilničar v Mariboru, Koroška cesta št. 22. 127

Želim vstopiti v službo kot gospodinja, samostojna, vajena tudi gosilna, zmožna tudi nemškega jezika. Naslov takoj. Naslov v upravnštvo slov. Gosp. 128

Seme pravega Kašelskega jelja prodaja Ig. Mrčina v Zg. Kašiju pri D. M. v Polju, Kranjsko, po 20 gr, za K 110 poštne prostro. Za pristnost in kašljivost se jamči. Prodaje se samo lastni pridelek. Pošilja se z obratno pošto, proti getovini ali povzetju. 145

Malo posestvo na Kušeniku, obstojede iz vinograda, njive in sadobniska se proda. Poslopje v najboljšem stanju. Vpraša se pri g. Franc Jare, posestnik, Spod. dol. Sv. Jakob v Slov. gor. 117

V nejam se želi vzeti dobroidoča gostilna, pozneje se morda tudi kupi. V Mariboru ali v okolici. Ponudbe na poste restante štev. 100 v Lipnici (Leibnitz). 135

Učenec od poštene hiše, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom in žlezeom, Franc Korošec, Gorica Radgon. 118

Več lepih posestev in milin v prav dobrem stanu pri sv. Lenartu v Slov. gor. se proda. Več se izve pri Francu Schütz pri Sv. Trojici v Slov. gor. 157

Sedarski pomočnik se hitro sprejme pri A. Hribenku v Črni pri Právah, Koroško. 163

Slovenci, pozor! Dobričanosno posestvo, pol ure od Maribora, se karadi preobširnega posestva proda. Posestvo je vse skupaj in meri 30 oralov, je velik sadonosnik, njive in lepi travniki, ki se lasko živina redi, nekaj vinograda in tudi lepi gozd, pač lepo kmetsko posestvo s kmetskim poslopjem! Lega v lepem kraju, proti solnemu obrnjenia. O lastniku posestva, ki pove ceno, se naj izve pri upravnštvo Slov. Gosp. v Mariboru. 162

Pridina gospodinja, vajena vsakega dela, zna tudi kuhati, išče službe. Naslov pove upravnštvo tega lista. 147

Pošten, zanesiv vinčar s 4 al. 5 osbam se takoj sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Vpraša se pri Rihardu Ogriseg, Weinbaugasse 13, Maribor. 154

Trgo na prodaj: Silvaner, gutadel, rjevina, velštrizling, cepljena na Rip Portalis in 8 lonis, cena 100 komadov 12 kron. A. Turn, Globoko, pošta Studenice via Poljane. 146

Oglas! Priden deček, kateri ima veselje za steklarstvo (glažarsko) obrt se sprejme kot učenec, pri Ivan Kovacić-u, trgovina s steklom in porcelanom v Radgoni. 149

Pripreča se, za vse v njegovo stroko spadajoča dela po nizkih cenah Tomaz Kavur, strugar, (Dreksler) Schmidtplatz št. 8, Maribor. 150

Vinegradnikom! Podpisani naznanjam, da imam več tisoč cepljenih trsov na razpolago kakor: laški rizling, žlahtna sylvaner, burgunder in mozler, vse na rip portalnu. Trsi so od toče nepoškodovani. Franc Bračko, trenačar, sv. Peter pri Mariboru. 151

Puškarski učenec
od poštene hiše, ki zna tudi nekaj nemški, se takoj sprejme pri K. Čutič, puškar v Mariboru, Grajska ulica štev. 18. 168

Proda se, eventuelno tudi zamenja, s kako dobro idočo gostilno v večjem kraju, lepa viša s krasnim vrtom in njivo. Leži ob glavnih cestih 10 minut od kolodvora, tik farne cerkve na zelo romantičnem kraju. Kje, pove upravnštvo. 120

Učenca, kateri bi imel veselje do kovaškega dela in enega pomagača, kateri zna sekire za drvarje delati, sprejme tako Karol Krančan v Falu ob kor. žel. 182

Dveletinska močnega fanteka odda za svojega poštena uboga mati. Naslov v upravnštvo. 176

Fant, zmožen slovenščine in nemščine, ki je dovršil 3 razred medšolske šole, išče primerne primerno službe v kaki pisarni. Naslov: G. R. 18, poste restante R. dein, Stajersko. 177

Pozor! Proda se dobičkanosno posestvo, 6 oralov zemlje, pol ure od Maribora, pri glavnih cestih, cerkvi in žoli; posestvo obstoji iz velikega polnega lesa, njive, travnik, sadonosnik, brajde, velik vrt, iz katerega se lahko lep denar izkupi, lepi zidani hrami z gospodarskim poslopjem; proda se zaradi starosti; cena je 11.000 K, izplača se pa samo 5.000 K; izve se pri g. Jožefu Novak, Pobrež. št. 269 pri Mariboru. 180

Mladenič, star 30 let, s premoženjem 3200 kron, želi se spoznati s kako gostilničarsko ali trgovinsko gospodinčno, staro do 20 do 35 let; ženi tudi vdovo brez otrok. Naslov pove upravnštvo. 178

Seme pravega Kašelskega jelja prodaja Ig. Mrčina v Zg. Kašiju pri D. M. v Polju, Kranjsko, po 20 gr, za K 110 poštne prostro. Za pristnost in kašljivost se jamči. Prodaje se samo lastni pridelek. Pošilja se z obratno pošto, proti getovini ali povzetju. 145

Malo posestvo na Kušeniku, obstojede iz vinograda, njive in sadobniska se proda. Poslopje v najboljšem stanju. Vpraša se pri g. Franc Jare, posestnik, Spod. dol. Sv. Jakob v Slov. gor. 117

V nejam se želi vzeti dobroidoča gostilna, pozneje se morda tudi kupi. V Mariboru ali v okolici. Ponudbe na poste restante štev. 100 v Lipnici (Leibnitz). 135

Učenec od poštene hiše, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom in žlezeom, Franc Korošec, Gorica Radgon. 118

Več lepih posestev in milin v prav dobrem stanu pri sv. Lenartu v Slov. gor. se proda. Več se izve pri Francu Schütz pri Sv. Trojici v Slov. gor. 157

Sedarski pomočnik se hitro sprejme pri A. Hribenku v Črni pri Právah, Koroško. 163

Gospodarstvo, 9 oralov zemlje, vse lepo in bližu cerkev, poleg zidanega ceste, ni daleč od kolodvora, se proda; več se izve pri g. Tomažiu pri Mariji Snežni, pošta Murek. 193

Mladenič, rojen Slovenec, zmožen francoščine, z najlepšim izgovaranjem in v pisavi, s priporečili, išče primerne službe; na primer: za korespondenta ali vratarja, tudi ediničnim rodbinam vstopi zaradi pokraja d'jakov. Naslov št. 25 v urdiništvu Slov. Gosp. 199

Išče se priden, marljiv domaći hlapac in izkušen, nekoliko starejši kravar. Oba morata imeti dobra spričevala in biti na dobrem glasu. Plača 14 K mesečno in čez leto 24 K. Le delavni, trezni ljudje naj se javijo pri g. Kouradu Fürst v Ptuj. 198

Lep umetni milin na zelo obiskanem kraju se takoj po ceni proda. Naslov v upravnštvo. 202

Službo išče popolnoma izurjena kuharica, v gospodinjstvu skušena in vsakega dela vajena, k enemu ali dvemu g. spodoma ali v kako župnišče. Pisemne ponudbe se prosijo pod naslovom "kuharica" poseste restante Ptuj do 1. aprila. 204

Na prodaj je malo posestvo, 10 minut od železniške postaje Šmarje pri Jelšah, sestojec iz vinograda z novim nasadom, njive in sadonosnikom naplomelenejših jabolčnih vrst in drugega sadja, kar vse že rodi; iz majhnega hleva in skoro nove hiše tik cerkev stoječe — pripravno za kakšega vokopovanega č. g. duhovnika. Natančneje se izve pri lastniku Kopf August, posestnik v Šmarji pri Jelšah. 205

Proda se lepo posestvo, obstoječe iz zidané hiše, gospodarskega poslopja, vse v dobem stnju, lepega gozda travniki, njive in sadonosnika, vsega skupaj 9 oralov. Cena 5000 K. Vprašati je pri A. polpolici Štrub, Lipovec h. št. 3, Sv. Vid pri Grobelnem. 203

Štampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlika in častni diplom k zlati kolajni. :: Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalescente. Povzroča voljo do jedi, utrujuje živce in popravi kri. Izborni okus. Nad 6000 zdravniških spričeval.

I. Serravallo, c. kr. dvorni dobavitelj Trieste-Barcola.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol l. á K 2·60 in po 445 1 l. á K 4·80.

Oklic.

Zoper Marijo Hriberek, stanovnico v Podsečniku pri Sv. Andražu, katere bivališče je neznan, se je podala pri c. kr. okrajni sodniji v Šoštanju po Štefanu Šušecu, posestniku v Sv. Andražu tožba zaradi 2920 K s. prip. Na podstavi tožbe se je razpisala ustna razprava na dan

26. marca 1910 dopoldne ob 9. uri.

V obrambo pravite Marije Hriberek se postavlja za skrbnika gospod občinski predstojnik v Sv. Andražu. Ta skrbnik bo zastopal Marijo Hriberek v oznamenjeni pravni stvari na njeno nevarnost in stroške, dokler se ali ne oglaša pri sodniji ali ne imenuje pooblaščenca.

C. kr. okrajna sodnija v Šoštanju, oddelek I., 196

dne 5. marca 1910.

Izjava.

Podpisani Anton Krampergar ml. iz Babince obžaluje svojo predznost, katero sem storil proti g. Mihael Štiberc iz Cvena, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. 199

Anton Krampergar, Babinci.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

,Posojilnice v FRAMU“,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bode vršil dne 10. sušca 1910 ob 4. uri popoldne v zadružni pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zobra.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1909.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Nadomestna volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

184

Slov. Bistrice

in celi okraj naj kapuje najzanesljivejše in najcenejše vsake vrste semena, kakor deteljno pravo štajersko, lučerno, rudečo (inkernat), travno seme, semenski oves, svinjsko in druge vrste salato, repno, korenjevo seme itd. Za vinograde: galico, kakor novo že izkušeno sredstvo "tenaks", pri katerem ni treba ne apna ne drugih priprav, brizgalnice, različno orodje, gumi-trake, prejo, litje itd.

Iz velike zaloge vsakovrstnega blaga tudi bartelnov prah za živino, "lukulus" za svinje, tomaževa žlindra za travnike, vsake vrste železnino, cement itd. pri

185

Alojziju Pinter

trgovcu pri farni cerkvi v Slov. Bistrici.

Prodaja.

Vsled preselitve k Trojški Slatini v Zg. Žerjavah, katere lastnik sem sam, opustim vso svojo dosedanje trgovino in prodam toraj tudi mojo hišo (vilo) v trgu Sv. Trojice v Slov. gor. z lepim vrtom, posebno primerno za kakega penz. duhovnika ali uradnika, nadalje posestvo v Gočovi z lepimi zdanimi poslopji, ležeto na okrajnih cestih Sv. Lenart—Sv. Trojice—Ptuj; za gostilno in malo trgovino zelo primerno; posestvo na Veliki pri Novi cerkvi ali Mariji Snežni z zelo lepimi sadonosniki in mlini pri Sv. Lenartu v Slov. gor. na obstoječi vodi. Mlinarji se posebno opozarjajo na mlin, kajti na Pesnici se bodo skoraj vsi mlini zaradi regulacije opustili. Proda se vse pod zelo ugodnimi pogoji.

Vse natančneje se izve pri lastniku **Franc Schütz** pri Sv. Trojici v Slov. gor.

189

Podpirajte trgovce, ki so prijatelji krščanske narodne stranke! Svoji k svojim!

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebridki izgubi našega brata oziroma sina in strica

Franca Jeseničnik

izrazili svoje sožalje, izrekamo najiskrenje za hvalo.

Prisrčno se zahvaljujemo č. g. župniku Arzenšku, č. g. kaplanu M. Ocvirku za spremstvo in obisk v bolnici.

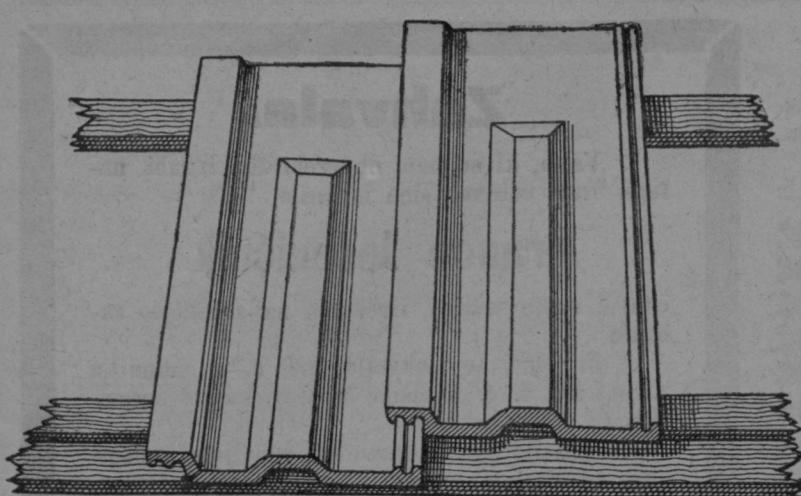
Nadalje gg: zdravniku, učiteljem, orožnikom in drugim gospodom in gospom tržanom, sploh vsem, ki so spremili dragega pokojnika k zadnjemu počitku. Vsem še enkrat: Bog plačaj!

VITANJE, dne 2. sušca 1910.

Rodbina Jeseničnik.

ZAHVALA.

Načelstvo regist. zadruge „Hranilno in posojilno društ

F. P. Vidic & Co., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

188

patent. dvojno zarezani strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in privezni nastavkom „sistem Marzola“

Brez podprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpriprstnejše, najcenejše in najtrpežnejše **kritje streh sedanjosti**.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se isčejo.

Križevska opekarna

drustvo z omejenim poroštvo s sedežem v Križevcih na Murskem polju, s temeljno glavnico 200.000 K.

To slovensko kmečko podjetje ima veliko zalogu raznih ilovnatih izdelkov

kakor: **zidno opeko, zarezane strešnike** sistema Steinbrück, **žlebnjake** itd. iz vrstne kakovosti po nizkih cenah.

Tovarna z najmodernejšimi stroji stoji kakih 200 metrov oddaljena od železniške postaje Križevci na lepi ravni cesti.

Podpirajte edino slovensko kmečko industrijsko podjetje z naročili pri vodstvu. — Naročila pošljajo se pod naslovom:

„Križevska opekarna“ v Križevcih.

Olje od motorja oddaje 100 kg po 25 K.
Tiskarna sv. Cirila, Maribor

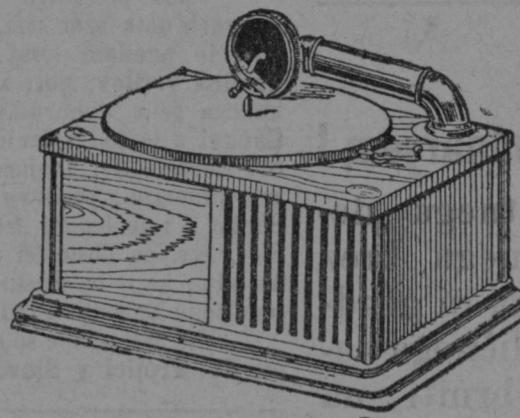
Kaj je Eufon?

„Eufon“ je najnovejši, najpriprstnejši, najglasnejši torek na jabolji godbeni aparatu, katerega lahko nese vsak fantič v majhnem kovčeku, kakor kaže poleg stojeca slika. Druga slika nam predovi „Eufon“ po svoji zunanji obliki. Eufon nima trompete ali nobenega roga kakor navadni gramofoni, ki zadežejo vsled tega veliko prostora; vendar se lahko igrajo na „Eufon-u“ vse raznovrstne gramofonske plošče kakor: Odeon, Jumbo, Gramofonrekord, Zonofon itd. Cena ploščam je od

2 do 6 K; cena „Eufona“ od 75 do 200 K. Eufon se dobi v 5 velikostih št. 1 75 K, št. 2 100 K, št. 3 130 K, št. 4 200 K, št. 5 eufonautomat 140 K. Aparati so 32 — 33 cm dolgi, 14 — 16 cm visoki in 7 — 7½ kg težki. Jako priporočljiv je Eufon št. 2. Plačuje se tudi na obroke.

Na razpolago so tudi vsakovrstni gramofoni in orkestrijoni. V plačilo oziroma v zameno se vzamejo vsi star raznovrstni godbeni aparati po najvišji ceni. Za vsako staro veliko ploščo damo 1 K, ako se vzame najmanj šest novih plošč. 158

Zinauer & Co.
Sv. Jakob v Sl. gor.,
Šajersko.

Redka prilika! Nakupil sem od pogorele tovarne celo zalogu nekoliko skvarjenih težkih flanelovih odej

najnovejših vzorcev, na katerih je opaziti docela neznatne, komaj vidne madeže od vode in jih pošiljam 3 komade za 9 K težke odeje 4 komade za 10 K po povzetju. Odeje so primerne za vsako boljše gospodinjstvo za pokrivanje postelj in oseb ter so zelo tople in mehke. Odeje so nad 190 cm dolge in 135 cm šroke. — Z mirno vestjo lahko rečem, da bodo vsak z naročilom zadovoljen.

OTON BEKERA, odsluženi c. kr. nadzornik finančne straže, NACHOD, (ČEŠKO).

179 Dobro upeljano

tovorno vozno podjetje

v Mariboru s 4 konji in 10 vozovi ter z vsemi pravami, se zaradi bolezni sedanjega lastnika proda pod tako ugodnimi pogoji.

Natančnejše se izve v trgovini V. Weixl, Maribor, Gospodska ulica 33.

192

SODBA

izkušene
gospodinje:

Kathreiner Kneippova sladna kava je vsakdanja piča, katera povečuje delavno moč mojega moža in mu ohranja dobro voljo. Otroci uspevajo dobro in v gospodinjstvu si precej prihrami. Vrheta nam ta kava vsakdan čudovito tekne.